

PETROZSÉNY és VIDÉKE

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI és VEGYES TARTALMU HETILAP. — MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP REGGEL.

A lap előfizetési ára:

Egy negyedévre . . . 2 kor.
Fél évre . . . 4 „

Egészévre . . . 8 kor.
Egyes szám ára . . . 20 fil.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Petrozsény és Vidéke” szerkesztőségéhez; az előfizetések pedig a kiadóhivatalhoz küldendők.
Hirdetések, valamint nyilttéri közlemények mérsékelt áron számíttatnak.

A dal.

(Történelmi tanulmány).

A madár is dalolással csalogatja párját magához, s még a kövek is édes-bus dalra kelnek, ha Aurora rózsás ajkaival megérinti hideg keblüket, hogy lecsokolja róluk a harmat gyémánt csepjeit. A természet legegyszerűbb gyermeke is dalra kel, hogy örömet vagy bánatát elzengje. Azért gyűjtik oly kedvteliséssel minden nemzet népdalait.

Ki az közülünk, kinek nincsen saját notája. A dal kedvességét nem annak művészi kompozíciója adja meg. Nincs az az egyszerű ének mely végig ne rezdülne szívünkön még öreg korunkban is, ha azt a lúgasban egy tavaszi holdas estelen első szerelmünk mámorában hallottak. S mily gyűlöletessé lesz még a

„Rózsabokor a domb oldalon,

Borulj a vállamra angyalom“

is, ha ennek dallamánál láttuk véletlenül, szívünk imádottját egy más férfi vállára borulni.

A dal értékét mindig azon emociók szerint mérlegeljük melyeket bennünk kelt.

Valjon a Rákóczi induló mellett, a francziák Marseillaise-szének hangjai nem hozzák-e forrongásba a mi vérünket is? Mindkét dallam a szabadság eszméjét képviseli. De a „Gott erhalte“? mely szép fülbemászó melodia, megragad, bájos, elandalít s mely szebb minden létezőnél és mégis.... Nem ébred-e fel egész gyűlöletünk, megvetésünk e dallam hallatára. Nincs mi jobban ingerli, a mi jobban sérti mint az, mely a multak átkát, elnyomatásának sötét korszakát és annak

szenvedéseit hozza emlékezetébe. Régi, fájó sebeket szakgat föl e dallam. Az 50-es évek rém korszakát, Haynaut, Windischgrätzet, Smerlinget, Bachot, elnyomatásunk sötét korát, a reakciót, az absolutizmust, a börtönt, az akasztófákat hozza emlékezetünkbe.

Fátyolt vetettünk a multakra, de van-e oly vastag pokrocz mely alól ki ne hallszanék a hóhér pallos által elvezett hősök halálhőrgése s ki ne látszanék a megsemmisített hullák végső vonaglása s a megbecstelenített nők iszonyatos küzdelmének tehetetlen hareza, midőn a „Gott erhaltét“ halljuk.

Bár mennyire is képviseli e dal az elnyomást, az absolutizmust, ennek hangjainál képesek volnánk ledönteni az Alpéseket s betemetni velük az Adria mélységeit. A bécsi béke teremtette meg ezt a nótát. Halotti dala ez a római császárságnak s születési dicsőimnusa az osztrák birodalomnak.

Midőn a szabadság hangjai átnyilatottak Európán, a mikor a győztes fegyverek diadalmi zajától a római császárok trónusa összeomlott, ekkor lett az osztrák császár nótájává ez a dal.

Haydn írta hozzá a zenét 1797-ben. Szép dal. De ha az angyalok kara játszaná is magyar földön, akkor is insultusnak, sértőnek meggyalázónak tartanok szabadságküzdelmeinkre, mert gyűlöli az eszmét melyet kifejez. Gott erhalte és Centrál Monarchie egy fogalom pedig:

„Szomorú a magyar nótá

Háromszáz esztendő óta.“

mert ennyi ideig küzdöttünk az összbirodalomba

való beolvasztásunk ellen, mely hosszú századok alatt sok jó magyar vére áztatta e földet a csatákban, s nem egyszer a hóhér bárdja alatt.

A franczia forradalom leveretése után következett békeesség alkalmul szolgált Magyarországot a centrál monarchiába bekebelezni és a Gott erhaltét használták annak jelképes kifejezésére.

Ugyanis 1826 év március havában Ferencz császár és király veszélyesen megbetegedett; szerencsés felépülésének öröme az egész Monarchia minden részében hivatalos hála ünnep megtartását rendelték el.

A helytartók és hadparancsnokok, hivatalos utasítás szerint megállapítván az ünneplés sorrendjét, beosztották azt a dalt is mely így kezdődik:

„Gott erhalte Franz den Kaiser!“

Ez volt az első alkalom, a mikor a Gott erhaltenak egységes birodalmi dicsőimnusszá való gyakorlati beiktatása hivatalosan megkíséreltetett.

Az osztrák örökös tartományok el is fogadták a programot s a Gott erhaltenak rájuk nézve hivatalos jellegét, tényleges gyakorlat által sanctionálták. Wien, a birodalmi főváros, alsó és felső Ausztria, Illiria, Trieszt, Lombárd, Velence, Csehország, Galiczia Steierország, Tirol és Morva ország fő-, és jelentékenyebb városai mind hivatalosan Gott erhalteval ünnepelték e napot.

A magyar gubernium és a magyarországi hadiintendatúra is megkapta ez irányban a rendeletet, de a legjelentékenyebb helyeken nem tudta érvényesíteni.

A magyar korona országaihoz tartozó egyes

„Petrozsény és Vidéke“ tárczája.

BÁNYÁBAN.

Ezer öltre vagyok idelelni a
Föld ölén,
Hol az ősi örök éj tanyázik
Vadsötétben.
A kis lámpa reszkető sugára
Félve néz a zordon éj arczára.
Mint a sasra a galamb.

Ezer öltre a virágoktól s a
Nappilágtól,
Ezer öltre! tán még a pokol síncs
Innen távol;
Vagy már benn is vagyok a pokolban?
Benne, mert a sátán háza ott van,
A hol az arany terem.

Dányaszellelem, sátán, kincs királya,
Mit adsz értem?
Mennyit adsz, ha szívemet te néked
Eligérem?
Alkudjunk meg, jöszte, bányaszellelem,

Most az egyszer volt lejőni kedvem,
Vagy látsz többé, vagy soha. —

Vártam vártam, és hiába, mert a
Kincs királya
Benn maradt a sziklák tömegében,
Ki nem áll.
S mért nem állt ki? miért nem jelent meg?
Csak azért, mert tudta, hogy engyelgek,
Hogy szívem nem eladó.

Nem, szívem nem eladó, e szívnek
Nincsen ára,
Nem megy az be a hatalmasoknak
Kincstárába. . . .
Széjjelosztom én a szegénységnek,
Kik kunyhóban és utfélen élnek,
Köztük ingyen osztom szét.

P. S.

A BÁNYÁSZ.

Sötét üregben eltemetve mélyen,
Örülgeti bus évei sorát;
Emésztő munkán izzadva keményen,
Töri naponta a hegyet tovább.

Mig fenn a bérczek erdőin madár zeng,
S virítva bong az élet mindenütt;
Őt körzi örök gyászú némaság lent.
Hol gyér hangot csak kalapácsa üt.

Minket ha éjbe ejt a nap lenyugta:
Alig volt alkony s a nap újra kél,
S addig is tenger csillagát kigyújtva
Mosolyg ránk a magasból az éj.
Am a bányásznak van csupán csak éje,
Műt sohse vált fel serkenő korány,
S az éjből csillag sem mosolyg feléje,
Csak vézna mécsse perczeg szomorán.

Az évek szállnak lassu szárnyacsapással,
S kiellen élte addig teldegél;
Födve hiába volt nagy bérczek által,
Fejére mégis rászítál a tél.
Szög fürti korán hófehérre válnak,
Lankadtan kulnak alá a kezek;
Hüvös fúvalmát érzi a halálának,
Bár meg sem kezdé még az életet.

Aztán megkondul az utolsó óra,
Melynek szavától annyi szív remeg,

FERENCZ JÓZSEF KESERŰVIZ

az egyedül elismert kel-
lemes ízű természetes
hashajtószer.

13-15

városokban dalolták és zenélték ugyan a Gott erhaltét, de mindenütt csak ott, hol nagyobb tömegű császári katonaság volt és csak a katonák énekeltek.

A horváth Zágráb akkor is kitett magáért, de már Varasdon csak a katonaság énekelte; a polgári lakosság ezt énekelte: „Es lebe lange unser guter König!“ Slavóniában: Karlovitz, Pétervárad, Eszék és Pozsega mind csak a „Te deum laudamus“-szal ünnepelt a Gott erhalte nélkül. Dalmáciában s általában a tengerparti városokban sehol sem hallszott a Gotterhalte. Tehát még a nemzetiségek is demonstráltak ellene. Az akkori Erdélyben Kolozsvárt „Téged Isten dicsérünk“ hangzott az ünnepi hálaadó misén.

Károlyfehérvár ez a kiválóan katona város is, Te Deummal ünnepelt Gott erhalte nélkül. Boquant ezredparancsnok a következő áldomást mondotta: „Zum Wohle seiner Völker erhalte Gott noch lange den allgeliebtesten Landesfürsten, unser guten Kaiser Franz“ melyre csak katonák vivátoztak, a jelen volt polgári vendégek néma csendben maradtak.

Sem Pesten sem Budán nem volt Gott erhalte, sőt a mi legfontosabb ekkor Pozsony volt az ország fővárosa, ott folytak le a koronázások, ott székel az országos kormány, a törvényhozó hatalom nemzeti fele a magyar országgyűlés. Pozsony márcz. 27-én tartott hálaünnepet. Az ág. ev. egyház egyetemes nagygyűlése ép ekkor tartván ott összejövetelt, szintén részt vett az ünnepélyen, mely két helyütt, a koronázó dom-templomban és az ág. ev. egyház templomában folyt le. Itt magyar isteni tisztelet, magyar ének és magyar szonoklat volt, Gott erhalte nélkül. Az országgyűlés mindkét háza, a Karok és Rendek, az egyházi és világi méltóságok gyülekezetében ott volt az ország kormányzója a Nádor, az esztergomi érsek, a császári királyi házból Dorottya Mária főhercegnő, 8 tábornok, 4 zászlóalj tisztikara, a városi tanács, Pozsonyvármegye tisztikara, szóval az ország színe java. A nagy téres templom színültig megtelt, a káptalan utcát, a domtért, a Pázmány-utcát le a Ventur-utcaig néptömeg lepte el. Az ünnepi misét maga az országprímás tartotta s midőn föladata az egyházi

áldást, a sorakozott díszesapat sortűzet adott és megdördültek az ágyuk; de bár csász. kir. főhercegnő is volt jelen, bár háromszor is kifejezték udvari részről az ohajt — Gott erhalte nem volt halható,

Ime tehát: Nem kellett a „Gott erhalte“ sem a nemzetnek, sem a törvényhozásnak, sem az ág. evangélikusok egyetemes gyűlésének, sem a Nádnak, sem az ország herceggprimásának, sem a német Pozsonynak, de még az elnémetesített aristokráciának sem; sőt maga a császári katonaság sem merte intonálni, ott, Magyarország törvényhozóinak s az ország Nádorának színe előtt.

Ezzel a meghiusult kísérlettel aztán a kamarilla egyelőre be is érte. Nem is huzzák, nem is hallotta azt magyar ember egész 1848-ig, a mikor Windischgrätz és Jellasics futó hadainak a szabadság bajnokai verték hozzá a taktust.

Világos után, a lelánczolt népszabadság és az ellopott alkotmány sirhantjai felett, Bach és Schmerling uralma idejében újból tetszelegtek véle a cseh-morva Beamterek, míg nem rájuk köszöntött 67, meghozta a koronázást s visszakaptuk a magyar királyt. S a koronázás nagy napján huzzák-e azt a notát, hallottuk-e azt a dallamot? Nem huzzák, nem hallottuk, nem akartuk hallani s nem merték elhuzatni a nemzet és kibékülésének ünnepén. És most minden nagyobb királyi nemzeti ünnepünkön insultálnak vele. Így történt a kolozsvári Mátyás király szobor leleplezésének ünnepélyénél is. Azt hisszük reváncsh akart lenni azon nagy történelmi tényért, hogy:

„Nyögte Mátyás bus hadát
Bécsnek büszke vára.“

Mégis megfoghatatlan hogy 1867 június 8-án a magyar király jelenlétében nem kellett a Gott erhaltét játszani; miért kell, miért parancsolták meg, hogy a magyar király megjelenésekor mindig e notát huzzák? Vagy csak a koronázaskor volt jelen a magyar király? s az óta csak az osztrák császárt üdvözik vele? Vagy pedig miniszterelnökeink egyike akarta vele boldogítani a nemzetet s ők vétették be a katonai szabályzatba? Vagy pedig az eféle teljesen az ők tudtuk és hozzájárulásuk nélkül eshetik meg? De hisz hátha benne sincs abban a szabályzatban!

Tudunkkal benne sincs abban a szabályzatban a Gott erhalte, csak annyit mond, hogy az ünnepélynek megfelelő zenedarabok játszandók — „der Feier angemessene Tonsücke.“ — Ha benne van annál rosszabb, mert az 1867 évi XII. t.-cz. 4-ik §-a azt mondja: „Magyarország valamint a multban úgy a jövőben is, minden kötelezettséget magára vállal, melyek az osztr. monarchia közös védelmének czéljához vezetetéséhez szükségesek, ellenben semmiféle kötelezettséget sem vállal el, mely azon czélhoz okvetlen nem szükséges s ezen szükségességen túl megy.“ Már pedig a Gott erhalte, talán még sem okvetlen szükséges a Monarchia védelméhez!?

Nagy Miklós.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Meghalt Szentirmay. Alos tagosító hitelesítőmérnök és a „Déva és Vidéke“ felelős szerkesztője 60-ik évében utközben, a MÁV. küküllőszegi állomásának várótermében. Egy sok megpróbáltatásnak kitett ember, ki önzetlenül szállott sikra, lelkesen küzdött a magyar nemzeti eszmék diadalra jutathatásáért, immár csak az emlékezeté.

— A Magyar Nemzeti Múzeum száz éves fenállásának ünnepét nagy fényvel ülték meg Budapesten e hó 26-án. Jelen volt a király képviseletében József Agost főherceg is. Szalay Imre a Múzeum igazgatója 10 órakor megkoszorúzta a József Nádor szobrát. Az egyetemi templomban gróf Széchenyi Miklós győri püspök misét mondott Széchenyi Ferenc emlékére, ki a múzeumot alapította. Ezután kezdődött a jubilaris diszgyűlés, melyet Wlassich miniszter nagyszabású beszéddel nyitotta meg. József Nádorral és Széchenyi Ferenczről felolvasott hatalmas korrajz nagy hatást tett a jelenlévőkre. Közgyűlés után a múzeum kertjébe gyűlt az i lustris társaság, körülvéve a lakosság nagy tömege által József Agost főherceg, örvendő a magyar tudományosság fejlődésén tisztelve, az alapító emléket elrendelte Széchenyi Ferencz szobrának leleplezését.

— Vászár. A hideg beáltával gyakran megtörténik, hogy az otthon hízott sertéseket tulajdonosaik nem saját fogyasztásra ölik le hanem részletekben elárulják; hogy a törvény nem értése folytán az ilyeneket kellemetlen-ségek ne ériék, a következőkre kívánjuk figyelmeztetni: Az állatot előbb megkel vizsgáltatni az orvossal, mert a ki ezt elmulasztaná, az 1888, évi VII t. cz. 151 §-nak 1 pontja értelmében egy hónapig terjedő elzárással és 200 korona pénzbírsággal büntetettik. Ha az orvos az állatot egészségesnek találja, akkor egész bátran árulhatja

És a vén bányász békén tér a porba,
Nem szálja halál ijedelme meg.
Hisz' ő mikor az étellel levegez,
Semmit sem vesz, sőt nyer még általa:
Sokkal közelebb jutt a föld színéhez
A sirban, mint bus életben vala.

J. Ö.

Borbála

(a bányászok védszentje.)

Csak az Istennel való egyesülés által lehet az ember igazán jóvá és boldoggá. Nincs boldogság a földön melynek ne volna keserű utóíze, nincs boldogság nincs öröm e földön, mely az embernek egy tisztább, egy fenségesebb boldogság után sovárgó lelkét kitudná elégiteni. Birja bár valaki a világ összes kincseit, lelke sivar pusztá maradt, merüljön el bárki az élvezetek tengerében, lelke megtörve, megalázva a kétségbeesés gyötrelmes kinjai között fog onnan, ha ugyan még tud visszatérni; uralkodj bár milliók fölött, fény, pompa környezzen mindenfelé, olyan lesz mindez mint az erőtlenség nap sugar, nem fogja felmelegíteni lelkedet nem fogja megnyugtanni epedő szívedet.

Nem! Fény, pompa, gazdagság sivar földi élvezetek, mulatozások az ember lelkét nem elégitik ki, boldoggá nem teszik soha. Az ember lelke szebb, nagyobb, fűségesebb, magasztosabb, — örök boldogságra van teremve és ezt csak az Istennel való egyesülés által nyerhetjük el.

Viharos, háborgó tenger az élet, az ember nyugtot benne alig talál. Gond, fáradtság, küzdelem s az élet ezernyi baja és szenvedése emésztik gyenge erőnket.

Szt. Borbála minden kényelem, öröm és élvezetéről, melyet a pogányság s gazdagság nyújtott neki lemondott gyöngye gyermek korában. Szélid szemeivel vizsgálta a világ nagyszerű alkotását, gyakorta elmerült a nap, hold és mennybolt ezernyi csillagának szemléletében s mindebből azt következtette, hogy kell lenni egy hatalmas alkotónak, kitől minden származik és csak ez lehet egyedül az igaz Isten, mért azon pogány istenek, kiknek ő eddig hódolt semmit sem tudtak teremteni. Imádkozott az igaz Istenhez pedig nem is ismeré, bűjtölt virasztott s fedhetlen életet élt. Az Ur Isten megis hallgatta kérését, megadta neki az alkalmat, hogy Őt s a kereszténység szent tanát megismerje és atyja tudta nélkül megkeresztelkedhessék.

Magas nemzetségből származott, testi szépségre fölülmult nemcsak Nikomédiában, de messze földön minden nőt. Szeretetreméltóság, kellem és báj trónoltak arczán, bűbájával megragadott minden ifjút s ezek versengtek kezéért, de atyja Dioskorus egyelőre a legmagasabb rangút is visszautasítá s leányát egy toronyba berendezett kényelmes lakásba zárta s kitűzött egy napot, melyen majd a nyilvánosság elé léphet s választat a kezéért esdeklő ifjak közül.

S Borbálának mily jól esett a magány. Megszabadult a földi gondoktól, mennyei kincseket gyűjtött magának, erkölcsről erkölcsre emelkedett, elmerült imáiba el a szent titkokba melyeket Isten a bűlesek elől elrejtett, és a gyermekhitiek előtt kitárt. Két ablak volt szobáján ő még egy harmadikat csináltatott hozzá, hogy ez a három isteni személy a Szentháromság titkára emlékeztesse, szobája falára vésette a kereszt jelét, hogy folyton Krisztus szenvedésére gondoljon.

Itt a magányban egyedül Krisztusnak szentelte magát. Hajnalhasadáskor a madárakkal zengett dicsőretet a Teremtőnek, este a csillagok myriádjainak szemléleténél dicsőítette Isten irgalmát. Itt a magányban edzé lelkét, hogy ellent tudjon állani atyja kérésének és parancsának, ki oly szép szavakkal adta eléje a földi gyönyörök s házasság örömet, de Borbála bátran ellenállt atyja minden szavának.

Óh mennyire különböztek ők egymástól: Atyja csak a földiekre vetette a szemét, Borbála már élve a menny felé járt.

De miért lész szörnyeteg oh Dioskorus, minő düh lobog arezodon? úgy látszik mintha el akarnád nyelni ez ártatlan báránnyt ki vértanúi halálra készül. Száműzted talán szivedből az atyai érzést, széttépted talán a természet kötelékét, te magad akarsz gyermeked hóhéra lenni; megakarod neved bélyegezni örökre?

Láttátok e már mint törtek ki az orkánok s dühvel rontottak a tengerre s a tornyosuló fekete hullámok a hullámörvénybe akarták sodorni a lengő piziny sajkat? Ilyen volt Dioskorus dűhe, mikor látta, hogy Borbála a pogány vallástól elpártolt s keresztény lett, — azt hitte dühét csak leánya halálával hűtheti le. Karddal rohan reá, hogy keresztül szurja, Borbála futásnak ered atyja nyomában, üzi őt a város végéig, de Isten ki örködik gyermekei felett nem hagyja őt, utat nyit a kősziklában mely ketté nyilik s felfogja a reá mért halálos csapást.

A dühös atya ráakad leányára, megragadja, földre teríti, lábbal tiporja harmatgyenge testét, durva ököl csapások között, szétkuszált dus fekete hajánál vonszolja őt a helytartóhoz, kik szép szavakkal iparkodik őt a keresztény vallás megtagadására bírni.

mert az otthon hízott sertéseknek leszurása szaz ekként nyert husnak szalonának, zsirnak a sertések egyéb alkatrészeinek elárúsítása nem képez havifoglalkozást s így jogosítva vannak azt bárhol, sőt heti vásárokon is elárúsítani, mert az 1884 évi XVII-ik t.-cz. 50 §-a értelmében élelmi szereket heti vásárokon bárki, tehát nem iparos is, áruba bocsájthat.

— **Fillérestély.** A Wagner-féle szálloda nagy termében f. évi november hó 30-án (vasárnap) este 1/28 órától kezdődőleg igen érdekes műsorral fillérestélyt rendeznek, melyre a fillérestélyeket mindig melegen pártoló közönség figyelmét e helyen is felhívjuk. Műsora a következő: 1. „Dreigespräch“. Trio; fuvala, obóán és klarinétten. 2. A menyasszony. Monolog. — Előadja: Szüszér Gizella k. a. 3. Mézeshetek. Stietöl. Quintett, vonos hangszereken. 4. Felolvasás. Irtá és felolvassa: Gross Náci. 5. Ábránd. Fuvala-szó kísérettel Papptól. 6. Egy sziv története. Bartoki Mariskától. Előadja: Fekete Aranka k. a. 7. Kürtkettős (Hoch alma Dirndl) kísérettel és kürt négyes. Lammer és Slágtöl. Előadás után táncz lesz. A tiszta jövedelem felerészben a szegény iskolás gyermekek felruházására, felerészben pedig a polgári olvasókör könyvtára javára lesz fordítva.

— **A zsilvölgyi dal és zeneegylet** előjárósága Dr. Rosenberg Ignác vezetése mellett f. hó 22-én tisztelt Andreics János bányaigazgatónál, felkérve őt a régen szunnyadó intézmény támogatására s az elnöki tisztség elfogadására. Az emberbaráti intézményeket minden időben melegen pártoló igazgató a bizottságot szívesen fogadta s megígérte, hogyha az egylet megkezdí működését a tisztséget elvállalja s azon lesz, hogy virágzásnak örvendjen. Addig is átengedte minden héten kétszeri használatra a társulati iskola termét a hozzá tartozó villanyvilágítással és fűtéssel. A bizottságban résztvettek: Kósa Mihály, Pelger Mihály, Marek Mór, Váradi Vilmos, Krausz József és Fekete József.

— **A kétfenekű dob, vagyis a visszavont nagyközségi rendelkezés.** Közhejrő tetítik „előtt a „Grósz bácsi“ nagyközségi dobja az ur 1902 ik (kinek szerencsés, kinek szerencsétlen) esztendejének november hava 27-ikén délelőtt 11 órakor, eddig még nem tapasztalt, oly kellemesen élvezhetőleg hozta rezgésbe a levegőt, hogy mintha bucsujárás lett volna úgy tolongott hatása alatt a tömeg Petrozsény község fontezáján a békés természetű, becsületben megőszült őrendőr köré. Alig hangzott el mondokájának első kiadása, az istenadta nép megrohanta, de nem vágta földhöz, hanem éljenezte lelkesen, torkaszakadtából és vitte magával, hogy hallja meg mindenki a kiket illet magasabb helyről szóló dobolás után is miszerint: „szabad a marhavásár.“ — De fájdalom az öröm nem tartott sokáig, egy pár percz mulva örömmé változott; belekörtárogott az állatok egészségügyének főre, ki hétköznapi lévén figyelmessé lett az ünnepnapra is beillő örömrivalgásokra. És borzasztó. — „Hallo! Rendőr! Vonja vissza! Nem igaz! Hazugság!“ De bármily hatalmas helyről és alakból jött is a hang, elkellett vesszen a nagy ordítózásban; az

A kecsgetetés, a rábeszélés itt sem használt. Megparancsolta tehát a helytartó, hogy Borbála egész testét addig tüssék míg csupa seb nem lesz; azután tömlőczbe hurezták, gondolván mindjárt kiadja lelkét, az Ur azonban elküldé angyalát s kigyógyította minden sebéből. A helytartó csodálta s még keményebben kintoztatá, teste ismét csupa seb volt s ez ezernyi sebből vérző testet tüzes kanóczokkal sütöttek. De ő állhatatos maradt, égre emelt szemekkel mondá: „Uram ne vond el tőlem kezdetet. Veled mindenre képes vagyok, nélküled semmire.“

Az embertelen atya végig nézte szt. leánya kintoztatását, örömmel nézett minden metszést minden égetést, kajász mosolylyal serkenté a hóhérokat, s mikor a helytartó megadta az engedelmet, hogy kivégezzék ő maga kérte, hogy saját kezével ütthesse le leánya fejét. Borbálát a városan kívül egy dombra kísérték. Villog a palos a dühöngő atya kezében, Borbála térdelve rebeg halált Istennek s min a hervadt róza lehajtja szép fejét, a pallos sujt és Borbála örömmel fogadja Jézusért atyja kezéből a végesapást.

Borzalom kiáltás zug végig a tömegben, a vad pogány ereken is megfagy a vér. Borbála lelke mennybe repült, gyilkos atyja kezén még meg sem szaradt a vér, iszonyu mennydörgés támad s egy cikázó villám leüti a gyilkos atyát, ki ott adja ki szerencsétlen lelkét.

Igy halt hitéért vértanú halált a bányászok dicső édszentje Szt. Borbála.

Y.

örömmármorban uszó őrendőr füléhez egy szó sem jutott. Nem volt mit tennie, mint a községi „irodák“-ba sietni. Kérem a legutobbi egészségügyi rendeletet. Na tessék, — de hát édes Istenem, tisztelt főnotárius ur ugyán, hogy lehet egy ilyen fontos rendeletből csak az első három sort elolvasni, látja kérem az első három sorban a főispán ur a petrozsényi járás 11 községét kiszakítja ugyan a vészkerületből, de a negyedik és az ötödik sorban határozottan jelzi hogy: „a vásártartási tilalom további fentartásával“; kérem ez ügyben sürgősen intézkedni! „Nem tesz semmit jó hogy nagyobb baj nem történt, rögtön meg lesz“, volt a válasz. „Ki viszi parancsom hamarabb Grosz bához?“ „Viszem én, viszem én egy percz elegendő!“ szólnak fel heten is az alsó teremből. Szalad egy rendőr, keres egy rendőrt, kaczag a csendőr. Egy pár percz mulva az őrendőr hosszú orral verte végig az utcán a dobnak másik felénél meglehetősen piános hirdető, hogy abból a mit az előbb mondott egy szó sem igaz, mert az utolsó pillanatban érkezett távirat szerint: „nem szabad a vásár!“ S jövőre tessék a második dobolásnak adni hitelt. Sohse halunk meg; Három az Isten igaza.

— **Petrozsény község** adozó közönségét joakarutalag kérjük és figyelmeztetjük, hogy akik állami, törv. út, községi potadó, községi közmunkaváltási, ipariskolai tandíj, és ipartestületi tagsági díjjal hátralékban vannak, tartozásaikat most már feltétlenül igyekezzenek befizetni a községi előjáróság kötelességszerűleg a hátralék követelésért az 1883 évi XLIV t.-cz. 55 §-a értelmében a zálogtárgyak összehordását december hó 4, 9 és 10-én, az árverést pedig december hó 5, 10 és 12-ére kitűzte. Az árverés a hetipiacz téren fog megtartatni, és az ingóságok becsáron alól is elfognak árvereztetni.

— **Tűzeset Petrozsényben.** Folyó évi november hó 27-én este 5 órakor keménytűz folytán Toth Mihálynak Malea részében lévő háza leégett. Biztosítva volt.

— **Szerencse a szerencsétlenségben.** Knébel Mária egy petrilla-deákányai szorgalmas bányász családnak 18 éves leánya f. évi november hó 26-án, midőn a kerekcs kútból huzott vedret a kut szélére akarta kiemelni, eleszuszt s fejfelé a kutba esett. A véletlen szerencse éppen akkor vitte arra Tomnis György vállalkozónak két napszámását. A veszélyben forgó emberélet felébresztette bennök a nemes érzést. Odarohantak. Az egyik beleült a vederbe, a másik óvatosan leeresztette s a gyors segély még életben adhatta át a kétségbeesett szülőknök kedves leányukat. A napszámásokat talán még ma is itatják.

— **A közigazgatás egyszerűsítésének életbeléptetése** alkalmából legyen szabad a megye, a járás, valamint a körjegyzőségek t. hivatalnokainak becses figyelmét felhívnom arra, hogy nyomdában mindennemű új nyomtatvány a legjutányosabb árak mellett kapható és megrendelhető.

Figuli Antal.

— **Munkanélküli csavargók** Petrozsényben és vidékén. A tél beáttalva úgy nálunk, mint a vidéken a munkanélküliek s ezzel együtt a kisebb betörések és lopások száma is megsaporodott. Petrozsényben és Lupényben a tavaly és az év elején az előjáróság-erélyes fellépése sokat lendített ez ügyen. Jó lesz, ha Vulkán is melegen fogadja ez eszmét s a rázzia tegyüttesen ismétlik meg.

— **Orvosi körökben** már rég ismert tény, hogy a Ferencz József keserűvíz valamennyi hasonló vizet, tartós hashajtó hatása és említésre méltó kellemes ízénél fogva, már kis adagban is tetemesen felülmul. Kérjük határozottan: Ferencz József keserűvizet

— **Ingyenes diszmű ajándék.** A ki e czímet elolvassa, akaratlanul is Amerikára a képtelenségek hazájára gondol. Pedig ezuttal sokkal közelebbről, Budapestről kél szárnra e hír. A „Pesti Napló“ Magyarországnak e „legrégibb“, pártoktól és klikkektől „teljesen független, szabadelvű és szókimondó“ napilapja lepi meg vele karácsonyra olvasóit, ajándécul adván — teljesen ingyen — a gyönyörű kötésű, remek illusztrációkkal díszített „Zichy Mihály albumot“. E valóban értékes és nagy irodalmi becsesul bíró művet — melynek az Atheneum kiadásában megjelent eredetije 90 koronába kerül — a Pesti Napló új kvárt kiadásában karácsonyi ajándécul megkapja a „Pesti Napló“ minden állandó előfizetője. És megkapják díjtalanul azok az új előfizetők is, a kik egész éven át fél, negyedév vagy havonként de „megszakítás nélkül“ fizetnek elő a „Pesti Napló“-ra,

Övointézkedés.

villamos telepek számára.

Ezen cikket azért hozzuk közzé, hogy a jelzett helyen, míg orvosi segély érkezik, utmutatóul szolgáljon.

1. *Mindenek előtt küldjön orvosért és a hivatlanokat távolítsa el.*

2. Szabadítsa ki a szerencsétlenül jártat a villamos vezetékből; hanem ezen kísérlet a mentőre veszélyes is lehet s ez okból a következőket kell tekintetbe venni:

megkell kísérlni szigetelő tárgyakkal az áldozatot a vezetékből kiszabadítani, mint például: szaraz fa, porcellán, üveg, kaucsuk, stb. vagy ha ezekkel nem lehet, a mentő szigetelje el magát a földtől, szigetelő tárgyakkal, huzzon gumi keztyűket, vagy burkolja be kezét többszörösen ruhadarabokkal, takarókkal, stb. (lehetőleg vastagon, legalább 10 m/m.) és azután próbálja a ruháinál fogva a vezetékből kihuzni, vagy zárja a vezetéket röviden, egy jól a földbe (ha lehetséges: vízbe) vezető sodronnyal, vagy lánczezal, melylyel azután szabad kézzel érinteni nem szabad; vagy vágja el a vezetéket (csak szakértők által teljesíthető) a mellett szigetelje el magát a földtől, vagy használjon egy eszközt mely szigetelő markolattal bír, pl. fejsze stb., ha lehetséges, úgy mind a két biztosítási kísérletet használja, esetleg állítsa meg a gépet.

2. Igyekezzék a szerencsétlenül jártat a leeséstől megmenteni, ha a sodronyokon csüng (előkészített pokróczok kifeszítése, vagy elhelyezése által).

4. Állítson a baleset színhelyére öröket, vagy távolítsa el a sodronyokat.

5. Ha már a szerencsétlenül járt a vezetékből ki van szabadítva, úgy azonnal élesztési kísérleteket kell tenni s a nevezettet egy jól szellőzött szobába kell átszállítani, mely szobába csak 2—3 személynek szabad segítségére lenni.

Mindenek előtt a lélegzést kell lehetővé tenni, a külső levegőt a test belső szervezetével kell jól köringésbe hozni, melynek elérhetését lásd alább:

a.) Fektesse a tetszhalottat a hátára egy a vállak alá tölt párnával (összehengerelt — nem összehajtott — kabát, pokrócz stb.)

c.) Oldjon fel minden kapcsoló ruhaneműt (gallér nyakkendő, öv, gomb stb.)

e.) Nyissa ki az áldozatnak száját, esetleg erőszakkal, a fogak közé óvatosan beszorított tárgy (pl. fa, késnyél stb.) segítségével.

d.) A nyelvet, vagy zsebkendővel a szájjüregnek a közepén fogja meg, huzzza lassan, de erővel ki és küsse erősen az állhoz, zsebkendő, nadrágtartó stb. segítségével.

e.) Kísérlelje meg a természetes lélegzést pl. tollal, szalmaszállal, füvel, stb. az orrnál, toroknál és más helyeken csiklandozni, vagy szalmiákat az orra alá tartani, esetleg az arcot és nyakat hideg vízzel bepecsételni és erősen nedves kendővel dörzsölni, vagy csapkodni.

f.) Ha kevés idő mulva természetes lélegzés nem mutatkozik, kezdje meg a mesterséges lélegzést következőképen:

Térdeljen a szerencsétlenül jártnak feje mögé, arczal feleje fordulva, fogja meg karjait a könyöknél feljebb és szorítsa erősen a mellkashoz, emelje a karokat ivalakban a fej fölött szét és 2—3 másodpercz pihenő után térjen ismét az „I“ pozitúrához számoljon azonban hangosan, hogy elérje a szükséges egyenleteséget.

A mesterséges ki- és belélegzést végezze rendes tempóban, percenkint 16—20 szor; ha ennek hatása nem mutatkozik, úgy 1—1½ óráig kell a mesterséges lélegzést folytonosan használni.

Ha az áldozat ismét lélegzeni kezd, mely rövid belélegzést vagy az arczszin változásán vehető észre, úgy minden mesterséges lélegzéssel fel kell hagyni, és ismét csak azon esetben kell folytatni, ha a természetes lélegzés újból elállott.

Ha a lélegzés ismét folyamatban van, igyekezzék a vérkeringést elősegíteni ugyanazon módon, mint a természetes lélegzést, vagy rázza fel a sziv tájékát gyors és erős ütésekkel; ha valamennyire az áldozat már már magát kipihente, úgy készítsen, a nélkül, hogy felemelné, egy jó nyugvóhelyet, takarja be takarókkal és kanálankint meleg teát, kávét, grogot, bort, vagy Hoffmann cseppeket adjon be — egy kanál vizbe, 15—20 cseppet — a míg ismét nyelni tud.

6. *További intézkedést bizza az orvosra.*

Andreics s. k.
bányaigazgató.

Felelős szerkesztő: Nagy Miklós.
Kiadótulajdonos: Figuli Antal.

Szartory J.